

DARICA MAJER LEBAN: Na pregledi za uoči

(sə puguvarjaju žiena an muoš)

gradiška govorica

- Saj tə ni blo daugo. Si duobu uočalə?

- Pučaki, ti muərim praj puviedat, kakuə jə blo. Čo, pridim u špitau u Šimpietri, dauh hodnik, na uəbiə strani ambulantə, menie sə mi jə mudiluə an səm sə usieu kar na an stau. Jə blo več lidi z uočalami, səm si mislu, glih tō bo. Səm sə že naštufigal čakət, kədər pridie uən duəhtar, že priliətən, an səm šau nuətər. Mi pukažie na kandriəgu an sə usiədīm. Mə takoj napadie: »Alkoholik?« »Nie, nie,« riečim. Ma kašən alkoholik, saj sama viəš, da na spijəm več ku pau litra na dən. Ma duohtar sə skoraj ujazie an riečie: »Dajte no, ne lažite.« Je riəku, da u pidisietih liətah sojə diəlaunə dobə ni še sriečau alkoholika, kaj bi priznal, da pija. An mə sprašava napraj: »Faliranec?« Jast mu pravim: »Ma na viəm, kaj mislitie s tiəm.« Puole mə uprašə še, kaj səm pu puklici. Kər puviam, da səm kmiet, riečie, da saj jə viədu, da səm 'faliranec' an da səm zasigurno tudi odvisən uət hrənə, či nie, bi na bau takuə zaválin. Guvuri an pišie: alkoholik, kadilec, zavaljenec, nevrotik. Səm ga samo gliədau sz uədpertimi ustami. Jə riəku, da səm pršu čie, da bom puviedau usie pu risnici. Praj ku səm uatpru ustə, jə uəciənu, da 'izžarevam premalo osebnega šarma in premalo erosa'. Si misliš ti! Ma səm sə mu takoj pustavu kontra. Səm riəku: »Mislim, da ste mə slabo uocenu an sploh na kadim an na pijəm.« Məluo səm sə zləgau, ma saj sə jə tudi uan. »Ma paj slabo vidim, tuə priznəm.« Zdravən səm mu šie puməhau sz uočalami prit nuəsəm.

- An kaj jə riekū na tuə?

- Misliš, da mə jə sploh puslušau? Jə guvoru, da səm 'odraščal ob materi, polni občutkov krivde', da sə mə razvajalə tietə, 'stare device, ki so vzgojile kilavo dete'. Bi mu jast dau kilavo *dete*! Glih takuə jə riəku. Mi ni dal nankar prilikə, da bi mu puviedau, da sploh niməm an nisəm nikoli jəmau nubienə tietə. Ma kaj səm teu. Ja, an še, da səm rasu guor 'brez avtoritarnega očeta', si misliš?

- Ma kaj tuə pumiənie?

- Ja, muguəče, da muəj uəče ni bau zaduosti strog, kaj jast viəm.

- Ma glih tuj uəče, sə šie duobro spaunim, kako tə jə kumandiral du smrti! An puole, kaj jə še riəku? Puvieda že, no, kaj məčkaš.

- Nazaj səm mu puməhau szi uočalami.

- T' jə končno prigliədau uoči?

- Ma ho, jə začnu govort uət enə drugə riči. Jə riəku, pusluši: »Pa preidiva k jedru tega prvega pogovora«. An mə jə direktno uprašau: »Kako je z vašim seksualnim življenjem?«
- Kaj, kaj paj nega tuə briga, pras...!? Mə prav zanima, kaj s' mu uodgovoru.
- Kaj səm teu rajč? Səm riəku, da dva du tri buotə ...
- Lažniuc! Šiə kər smo b'li mladi ...
- Ma səm teu rajč, da dva du tri buotə na ...
- An kaj jə riəku paj uan?
- Sə jə čudu, da si upam tolkokrat na dən.
- Na dən? Ma saj si zmiəšan, u nəših liətah. Jasno, da ti ni viərvau.
- Nie, nie. Kər səm riəku, da nisəm mislu na dən, jə uan riəku, da dva buota na tiədən jə šie zmirəm u redi, ma kədər səm mu puviədu, da səm mislu na miəsəc, jə uətkimau sz glavu an riəku, da mu jə zdaj usie jasno an da mi muərie pujasənt stvari uət začietka. Jə začnu takuə: »Najprej nekaj pomirjuočega. Saj poznate tisti vic: bog je dal moškemu dva organa: možgane in in in penis. Kaj sə križaš - sə nigavə bisiedə.«
- Ma ti jə tudi puviədal, da na muəriš rabbit uəbiəh hkratu?
- Nie nakladat zdaj še ti, či nie, ti na puvim neč več!
- Ma daj no, saj məluə heca na škudie. Puviədi du kuonca, no.«
- Ti samo puslušaj. Je riəku, da moški rabi tistuə dva buota na dən!
- Ti packuən ti! Manijak!
- Səm mu puviədal, da niməm niti tolko cajta, da səm skuəs u njivi ali u hliəvi ali na trauniki - nisəm neč uəmionu tojga glavobola – jə riəku, da tuə guvuriju samo 'kilavi moški brez ustvarjalnega zagona'.
- No, riečmo, da jə niəkaj məlga tudi uganu ...!
- ...an da pravi moški zmiərəm najde cajt, či nie szi žiənu, paj s kašnu ljubicu.
- Ti priəkliəti perverz..zi..než, al' kukər sə že riečie!
- Ma mə jə paj tudi uprašau za kontracepciju.
- Ma kaj ga briga, faluota! Ma si ti misliš! Upam, da mu nisi uodgovoru.
- Səm, səm, səm riəku, kukər riečiš kašen buot ti menie: »Glaš uadə!« Si lohko misliš, kakuə mə jə pugliədu. Puole jə useglih uprašau: »Kako? Prej ali pozneje?« »Nie praj nie puole, *namesto*,« səm še dudal. An viəš, kaj jə šie riəku? Da sə za tuə, da ratamo moški alkoholiki an kilavci an takuə napraj, krivə žiənskə!
- Kaj? Baraba frdamana! Da takuə guvuri duəhtar! Ma kəm smo pəršli! Zakaj bi bla žiənska kriva, če sə moški zapija?

- Ja, zatuə, kaj na zaduosti skrbi za muža. Moškimu je dauh cajt, gra u gustilnu, rata alkoholik, na kuonci na vidie več ishoda an sə uobisie na štrek.

- Bi mu dala jast dauh cajt! U njivu kuôpat, na traunik kuôsit, bi hitruo pozabu na dauh cajt.

- Ma ja, no, taku ku jast! Ciu dən diəlam an zvičier sə samo zvrnim u pustíəlu.

- Takuə jə tudi prav, ni riəs?

- Ma ja, no. Duəhtar mə jə bau pərpraulin uzat u nigavu skupinu, ne viəm točno kašnu, ma samo či sə bom držal suojih navodil. Jə riəku, da jə še duosti psihijatrau, kaj bi mə uzali u skupinu, ma da nisə, kukər jə uan, da sə drugi samə 'motene osebnosti'.

- Ma kaj si nazaj piu, jast tə neč na razumim. Kašna skupina? Kašni psihijatri? Uət gdaj paj psihijatri zdraviju uəči?

- Ma pučaki, da ti puviam du kuonca. Jə riəku, da boš muogla pret u skupinu tudi ti and da bomo puole jəmiəli 'pripravljalno dobo', u katiəri bomo midva pukazali 'resne namene zdravljenja', an tuə jə: usaki dən bomo tiekli piət kilometrau, bomo začali pisat dnevnik an še sə muərmo upisat u sriədnu šuəlu. Aja, še tuə: takoj dənəs mə muəriš pripôstit h siebie. Kaj sə nazaj križaš – tuə sə nigavə bisiedə.

- Saj nisəm krava. Ma laj, tiebie sə jə zmiəšalo. Ma kaj tə jə udaru šlah ali kaj? Ma saj takuə guvuri uni duohtar Rogelj ali kakuə sə že pišie?

- Nastuəj prehitavat. Kədər səm riəku, da niməm cajta za suoju terapiju, jə uan riəku, da pu kaj səm sploh pršu. Viəš, kaj səm mu riəku?

- Kaj?

- Da sə tudi jaz sprašavam, pu kaj səm pršu an səm šau z ambulantə. Šele uəne səm puglidau uət blizu na listek uət ambulantə; jə pisalo: Dr. Franc Potrebuješ, zdravljenje po metodi psihiatra dr. Roglja. Səm bau takuə zmərtran, da səm pršu kar damau, bom šau h okulistu drugi buot.

- Ma bom šla jast sz tabu, da mi na boš diəlau sramuotə!

Opombi: - znak ə zaznamuje polglasnik

- vsi g-ji se izgovarjajo 'grleno'